

cultuur & media

kind & kunst Anita Twaalfhoven

Als Svenja Staats verdrietig is, laat ze haar viool huilen

De Uitmarkt Junior van de Amsterdamse Uitmarkt heeft dit jaar extra aandacht voor klassieke muziek. Zo treden in het Vondelpark jonge musici op in de Classic Express, een rijdende concertzaal van het Prinses Christina Concours.

De jongste is de vijftienjarige Svenja Staats, die komend weekeinde de composities 'Humoresque' van Dvořák en 'Tambourin Chinois' van Kreisler speelt. Ze is al sinds haar kleutertijd vervlochten met haar viool. "Als mijn oudere zus en broers viool- en celloles kregen, ging ik mee naar de muziekschool", vertelt zij. "Ik weet nog dat ik dan zat te tekenen en dacht: 'Oh, wat is dit móóí!' Dat wilde ik zelf ook leren."

Als vijfjarige kreeg zij vioolles en het viel haar docent op hoe snel zij door de muziekboeken heenging. Merkte zij zelf ook dat zij talentvol was? "Dat had ik zelf niet door: ik dacht dat het bij alle kinderen zo snel ging. Maar ik vond het wel héérlijk om te spelen. De viool is een heel fijn instrument en je kunt alle genres uitproberen: klassiek, pop, jazz of improviseren. Je kunt er écht je gevoel in leggen. Als je verdrietig bent je viool laten huilen of juist laten lachen als je vrolijk bent."

Op advies van haar docent deed zij auditie voor de Jong Talent Klas van het conservatorium en volgde na schooltijd enthousiast de lessen. Inmiddels zit ze in de vierde klas van het gymnasium op het Utrechtse Gerrit Rietveld College en is ze leerling bij de bekende violist en dirigent Johannes Leertouwer. Hoe lang repeteert ze per dag? "Ongeveer twee uur en liefst langer. Maar als ik 's middags pas om half vijf uit school ben en nog een uur huiswerk moet doen, lukt langer spelen niet. Ik baal écht als er repetitieweek is en ik een dag niet kan spelen. Dan mis ik mijn viool heel erg."

Met vriendinnen afspreken en samen de stad ingaan, kan niet zo vaak. "Dat heb ik er voor over. Mijn vrienden vinden mijn vioolspel stoer en begrijpen dat ik dit nu eenmaal wil doen in mijn leven."

Is het muziekinstrument ook een uitlaatklep? "Onbewust wel, denk ik. Als er iets vervelends is gebeurd, ga ik spelen. In mijn viool kan ik alles kwijt zonder dat ik iets hoeft uit te leggen. Als je speelt, praat je eigenlijk 'door je viool heen' en vertel je

Svenja Staats treedt op de Uitmarkt op in een rijdende concertzaal.

een verhaal met de muziek."

Svenja geeft regelmatig concerten en speelde ook solo met orkest. Ze won dit voorjaar de eerste prijs in de nationale finale van het Prinses Christina Concours en een tweede prijs bij het Internationale George Philip Telemann Concours in het Poolse Poznan. Met het mobiele podium van de Classic Express van het Prinses Christina Concours treedt zij regelmatig op voor basisscholen. "Dan probeer ik de kinderen écht emotioneel te raken met mijn muziek. We spelen ook voor het speciaal onderwijs. Tijdens een van die concerten zat voorin een meisje in een rolstoel dat heel onrustig was. Tijdens het spelen werd ze langzaam helemaal rustig. Dat vind ik écht heel mooi om te zien."

Wat is haar toekomstdroom? "Het is natuurlijk fantastisch om in grote zalen op te treden", denkt zij. "Maar

ik wil vooral heel gelukkig worden met mijn viool."

'Classic Express' van het Prinses Christina Concours is te zien 27/12 op de Uitmarkt. Info: www.uitmarkt.nl en www.christinaconcours.nl

Uitmarkt Junior

De Uitmarkt Junior geeft komend weekend in Amsterdam een voorproefje van het cultuuraanbod voor de jeugd in het seizoen. Met film, dans, muziek, circus, theater en kindercabaret op podia in het Vondelpark en Jeugdtheater de Krakeling. Ook zijn er onder de titel Partou Kids@Work workshops van musea als het Rembrandthuis, Tropenmuseum en Van Gogh Museum. Info: www.uitmarkt.nl

tv Willem Pekelder

De orgelluiken openen zich als de vleugels van een vlinder.

Wat is het toch fijn: oude mannen op tv

"Komt dat schótl!", juichte voetbalcommentator Hugo Walker ooit, waarbij hij de 'o' secondenlang aanhield. Gek genoeg doet dat memorabele tv-moment me altijd denken aan het huwelijk van Willem-Alexander en Máxima. Wanneer het prinselijk paar de Nieuwe Kerk binnenschrijdt, weet je dat het wonder elk ogenblik kan gebeuren: orgelluiken, die zich, vanuit de nok gefilmd, sierlijk ontvouwen als de vleugels van een vlinder. Komt dat schótl!

Het iconische beeld was pas weer te zien in '60 jaar Oranje op tv' van Koos Postema. De gepensioneerde NOS-regisseur Rudolf Spoor vertelde kinderlijk enthousiast hoe hij overal in de kerk camera's had verstoppt. In het orkest zat zelfs een als musicus vermomde cameraman. Keurig in rok. Het is een genoeg deze eminente regisseur te horen spreken. Zoals het een genoeg is om Postema terug te zien op tv. Hij loopt een beetje moeilijker, maar zijn belezenheid, geheugen en parate kennis zijn er niet minder om. Misschien komt het doordat ik zelf niet meer piep ben, maar ik heb geen enkel bezwaar tegen oude mannen.

Zeker nu de tv haar zestigjarige bestaan herdenkt, blijkt hoe kostbaar de kennis van die generatie is. Postema en Spoor waren 'erbij' toen Beatrix dartelde van verliefdheid in de tuin van Drakesteijn en ze waren 'erbij' toen enkele maanden later de rookbom viel. Ze zijn, anders gezegd, in staat om zes decennia geschiedenis met een soort helicopterview te overzien en in perspectief te plaatsen. "Was het niet raar dat de rookbom buiten beeld bleef?", wilde Postema weten van toenmalig regisseur Kees van Langeraad. Zijn

antwoord was even eerlijk als verbluffend: "Je kon in die tijd van een NCRV-regisseur niet verwachten dat hij een kerkdienst zou onderbreken voor een rel."

De onthulling in dit programma zit hem niet zozeer in de beelden, want die kennen we onderhand wel, maar in de wijze waarop we met onze 'moderne' ogen tegen die beelden aankijken. Soms zijn het grote dingen: wat was de verzuiling nog sterk, zoals blijkt uit Van Lange-raads antwoord. Vaak ook kleine dingen: wat werd er ontzettend ge-rookt. Zelfs Juliana loopt vrolijk paf-fend rond tijdens de verloving van Beatrix en Claus. Een enkele keer is er een nieuwe onthulling, zoals die van NOS-topman Lars Andersson. Claus wilde graag dat hij knipte in een interview met Willem-Alexander en Máxima, maar Andersson weigerde. Daardoor konden we de kroonprins horen zeggen dat zijn schoonvader maar van drie verdwijningen in Argentinië afwist.

Benieuwd of we in de zee van herdenkingen ook iets te weten zullen komen over de rol van Hilversum bij de ontzuiling. Hoe ging dat samen: zelf verzuild blijven en toch meewerken aan de belangrijkste maatschappelijke ontwikkeling van na 1945? Een proces dat zelfs Soestdijk bereikte, zoals blijkt uit het door Postema vertoonde legendarische paleis-interview van Maartje van Weegen. Met stemverheffing verzet Juliana zich tegen conventies. Bernhard doet niet meer mee, hij zit er grinnikend naast. Maartje krijgt er nauwelijks een woord tussen. Met een ferme klap op tafel vermorzelt Juliana definitief haar eigen koninklijke zuiltje. "Protocóll!", roept ze, met precies diezelfde lange 'o' als Hugo Walker.

Hermitage wil samenwerken met meer musea

De nieuwe directeur Cathelijne Broers wil in de Hermitage Russische cultuur en bedrijfsleven samenbrengen.

Seije Slager

Ze is in één klap directeur van twee spraakmakende culturele instellingen in Amsterdam: de Nieuwe Kerk en de Hermitage, die onder één directie vallen.

En dus heeft Cathelijne Broers (1968), die er tot voor kort adjunct-directeur was, ook twee antwoorden op de vraag naar haar plannen. "In

de Nieuwe Kerk hebben we al een lange traditie van grote, spraakmakende tentoonstellingen. Misschien kunnen we de historische locatie, vlak naast het Paleis op de Dam, nog beter in de schijnwerpers zetten. Daarnaast hoop ik dat het gaat lukken om onze tentoonstellingen een wat langer leven te laten leiden. Als ze reizen naar andere steden, kan dat ook interessant zijn voor de kosten."

De Hermitage is, als dependance van het museum in Sint-Petersburg, een instelling die pas twee jaar bestaat. Hoe moeilijk is het om daar de gepensioneerde Ernst Veen op te volgen, die door zijn goede contacten in

Rusland het project van de grond kreeg? "Ik zal het op mijn manier doen. Voor de komende jaren hebben we al heel mooie tentoonstellingen op het programma, dus in eerste instantie zal mijn aandacht liggen bij het verbeteren van de efficiency, bijvoorbeeld de transporten."

Daarnaast heeft ze ook een artistieke missie: "De contacten met andere Russische musea verbeteren, zodat we voor tentoonstellingen ook uit andere collecties kunnen gaan putten. Hoewel de Hermitage natuurlijk altijd de hofleverancier zal blijven."

Het past ook binnen een plan van Broers, die kunsthistorica en bedrijfs-

Cathelijne Broers

kundige is, om de banden met Russische bedrijven en sponsors te versterken. De Hermitage is een privaat museum en draait vooral op eigen inkomsten. De komende tijd zullen, door de cultuurbezuinigingen, meer instellingen zich op de sponsormarkt begeven, denkt Broers. "Als wij ons ontwikkelen tot een centrum voor Russische cultuur, kunnen we ook een ontmoetingsplaats worden voor Nederlandse en Russische bedrijven. Je moet natuurlijk wel iets speciaals te bieden hebben."

In eerste instantie natuurlijk kunst: "In september openen we met Rubens. Daar verheug ik me erg op."